

***Evgheni Oneghin* la Opera Națională București, ipostaze ale parteneriatului voce - ansamblu orchestral**

(text de Vlad Ghinea, câștigătorul Premiului I la
Concursul Național de Critică Muzicală „Mihail Jora”, 2023)

De la primele creații muzicale concepute în genul dramatic la începutul secolului al XVII-lea, relația dintre voce și orchestră a cunoscut o evoluție remarcabilă, fiecare etapă din istoria muzicii consemnând apropieri tot mai subtile între cele două elemente. Primind pe parcursul timpului un rol din ce în ce mai însemnat în comentarea acțiunii și susținerea soliștilor, orchestra unui teatru de operă, și implicit dirijorul, au trebuit totodată să dezvolte un simț fin al dozajului dinamic și al implicării în configurarea discursului muzical. De aceste aspecte depind fundamental coerența spectacolului, inteligibilitatea textului, precum și sănătatea artiștilor implicați, cu precădere cântăreții. Asemenea idei generale mi-au revenit în memorie ascultând o capodoperă a romantismului muzical în sala Operei Naționale București. Remarcabil prin patetismul ce traversează sub diferite ipostaze întreaga sa creație, Piotr Ilici Ceaikovski și-a transpus pasiunea pentru muzică și literatură în operă. Unul dintre cele mai reprezentative exemple în acest sens este *Evgheni Oneghin*, povestea bazată pe textul lui Aleksandr Pușkin putând fi urmărită de publicul bucureștean în data de 22 noiembrie 2023.

Deși rămasă în liniile clasice și fără cutezanțe specifice montărilor moderne, regia regretatului Ion Caramitru a relevat în schimb intenția de creionare a unui tablou elegant și totodată lipsit de vreun exces de ornamente și elemente scenice. Acest cadru s-a dovedit a fi unul propice pentru alegerile interpretative ale protagoniștilor poveștii. Întruchipând-o pe Olga, Liliana Istratii a fermecat prin conturarea jucăușă a liniilor melodice, în concordanță cu cochetăria specifică personajului său. De cealaltă parte, Dumitru Mîțu a creat un Lenski dramatic, de un patos impresionant, construind cu grijă discursul muzical marcat de melancolie și regret din aria ce precede duelul dintre Lenski și Oneghin în finalul actului II. În interpretarea rolului feminin principal, Tatiana

Lisnic a ilustrat o tehnică vocală deosebită, dublată de complexitatea gândirii sale muzicale. Am putut astfel remarca și în plan muzical procesul maturizării Tatiane, care la final exprimă atât delicatețe (reliefată excelent de solistă prin *crescendo*-urile fine), cât și vehemență în respingerea lui Oneghin. Personajul eponim al operei a beneficiat la rândul său de paleta timbrală remarcabilă a vocii lui Alexandru Chiriac, ce a portretizat excelent evoluția lui Oneghin de la un gentilom neinteresat de postura de cap al familiei la bărbatul cufundat în remușcări și chinuit de dragoste arzătoare.

Dirijată de Iurie Florea, orchestra a constituit un partener admirabil al distribuției serii (și astfel revin la temele introductive). Spre deosebire de alte ocazii, au existat doar puține momente în care vocile soliștilor nu au putut răzbate din cauza excesului dinamic orchestral. Inclusiv dicția remarcabilă a cântăreților a putut fi deslușită pe aproape întreg parcursul spectacolului, însă aglomerarea sonoră a dăunat uneori unor momente esențiale din operă, precum cvartetul vocal din actul I. Prudența generală a instrumentiștilor a cauzat momente insuficient valorificate ca potențial al dramatismului muzical ceaikovskian (la fel și ocazionalele lipse de omogenitate pricinuite de partida violoncelelor). Cu toate acestea, duetul Tatiana-Oneghin din finalul operei a fost fructificat de toți muzicienii implicați, aceștia construind cu multă finețe zbuciumul interior al celor două personaje.

Pe lângă maturitatea gândirii muzicale și profesionalismul fiecărui muzician în parte, crearea unei concordii între cântăreții și instrumentiștii angrenați într-un spectacol de operă implică o altă componentă esențială, respectul reciproc. Acest aspect a părut să nu aibă aceeași valoare pentru majoritatea interpreților din orchestră, care au părăsit rapid fosa după acordul final, în vreme ce publicul răsplătea cu aplauze binemeritate soliștii prezenți pe scenă. Deși aparent nu prezintă o importanță deosebită, o astfel de atitudine explică indiferența ce se simte ocazional din comentariul muzical al ansamblului, în diferite reprezentații din stagiune. Salvarea unui spectacol în situații de tipul acesta survine atunci când artiștii lirici, asemenea celor invitați pentru producția *Evgheni Oneghin*, ilustrează capacitatea de a îmbina talentul

cu o remarcabilă adaptabilitate la evenimente neprevăzute, acoperind cu finețe cusururile spectacolului.